

GJGS020028322023

ફો.પ.અ.નં. ૪૨૨/૨૦૨૩ ના કામે અરજદારની ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમની કલમ-૪૫૭ મુજબની અરજી લગત આંક-૦૧ હેઠળ હુકમ ::-

અરજદારની હાલની અરજી વંચાણે લીધી. અરજદાર તથા વિદ્વાન એ.પી.પી.શ્રીને સાંભળ્યા, રજૂ દસ્તાવેજો ધ્યાને લીધા. તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય તેમજ રજૂ દસ્તાવેજો લીધા.

હાલના અરજદારે તેઓની અરજીમાં રજૂઆત કરેલ છે કે, તેઓ અરજીમાં જણાવ્યા મુજબના સરનામે હાલમાં રહે છે તથા તેઓની સાથે સાયબર ક્રાઇમનો બનાવ બનેલ જે બનાવમાં તેઓના HDFC Bank ના ખાતા નંબર 50100208401767 માંથી રૂ. ૭,૦૦૦/- ઉપડી ગયેલ હતા. જે બાબતે તેઓએ સાયબર ક્રાઇમ હેલ્પલાઇન નંબર ૧૮૩૦/૧૦૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને ફરિયાદ નોંધાવેલ હતી. જે ફરિયાદ તારીખ 14/04/2023 ના રોજ 31104230044836 ટીકીટ નંબરથી નોંધાયેલ હતી. જે સબબ સાયબર ક્રાઇમ પોલીસ દ્વારા સામાવાળાના State Bank of India બેંકના ખાતા નં. 31316038787 માં તેઓના ગયેલ નાણાં પૈકી ૭૦૦૦/- રૂપિયા ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમની કલમ-૧૦૨ મુજબ ફીઝ કરાવેલ હતા. જે હાલ સુધી સદર બેંકમાં જેમના તેમ પડી રહેલ છે અને તેઓને પરત મળેલ નથી. અરજદારે વધુમાં જણાવેલ છે કે, આ બાબતે એફ. આઈ. આર. થયેલ નથી. તેઓને ખુબજ મોટું આર્થિક નુકશાન થયેલ હોય તથા તેઓને ગુજરાન ચલાવવા માટે સદર રૂપિયાની જરૂર હોય સદર નાણાં તેઓના ખાતામાં પરત અપાવવા માટે ફોજદારી કાર્યરીતીની કલમ-૪૫૭ મુજબ યોગ્ય તે હુકમ થવા અરજ કરેલ છે.

અરજદારની અરજી સબબ તપાસ કરનાર એટલે કે પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર ક્રાઇમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઇમ, ગાંધીનગરનાઓને સદર ગુન્હા બાબતે તમામ પેપર્સ સહિત સ્પષ્ટ અભિપ્રાય રજૂ કરવા હુકમ કરવામાં આવેલ.

જે અન્વયે નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર સેલ, સીઆઈડી ક્રાઇમ,

ગાંધીનગરનાઓએ તારીખ ૨૯/૦૮/૨૦૨૩ ના રોજ તેઓનો અભિપ્રાય રજૂ કરેલ છે. તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય તથા લગત કાગળો ધ્યાને લેતાં તેઓએ જણાવેલ છે કે, સાયબર ક્રાઇમનો ભોગ બનનાર નાણાં જ્યારે ઓનલાઇન ટ્રાન્સફર થઈ જતા હોય છે, ત્યારે આવા નાણાંને તાત્કાલિક રોકવા તથા ગુન્હા અટકાવવા માટે ગુજરાત સરકાર દ્વારા સાયબર આશ્વસ્ત પ્રોજેક્ટ સામાન્ય નાગરિકો માટે શરૂ કરવામાં આવેલ છે. જે હાલ સ્ટેટ સાયબ ક્રાઇમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઇમ હસ્તક ચાલુ છે અને તેઓ નાયબ પોલીસ અધિક્ષક તરીકે આ સ્ટેટ સાયબર ક્રાઇમ સેલ ખાતે ફરજ બજાવે છે. આ પ્રોજેક્ટ અંતર્ગત સાયબર ક્રાઇમ ઈન્સિડન્ટ રીસ્પોન્સ યુનિટ(IRU)માં સાયબર ક્રાઇમનો ભોગ બનનાર નાણાં જ્યારે ઓનલાઇન ટ્રાન્સફર થઈ જતા હોય છે તેને તાત્કાલિક રોકવાની કામગીરી કરવામાં આવે છે. સાયબર ક્રાઇમના ભોગ બનનાર નાગરિકો સીધી જ પોતાની ફરિયાદ ૧૦૦ નંબર (હાલ ૧૯૩૦) પર ડાયલ કરીને લખાવે છે ત્યારે ઈન્સિડન્ટ રીસ્પોન્સ યુનિટ (IRU) દ્વારા એક ટીકીટ નંબર આપવામાં આવે છે. તેમજ સાથોસાથ જે શંકાસ્પદ બેંક ખાતામાં જે તે નાગરિકના નાણાં ગયેલ હોય તે બેંકને નાણાં ફીઝ કરાવવા તેમજ જો નાણાં ત્યાંથી ટ્રાન્સફર થઈ ગયેલ હોય તો તેની માહિતી આપવા માટે તેઓની કચેરીએથી સીઆરપીસી કલમ-૯૧ તથા ૧૦૨ હેઠળ નોટીસ આપવામાં આવે છે. નોટીસ આધારે બેંકો દ્વારા આ શંકાસ્પદ રીતે મેળવાયેલા નાણાં ફીઝ કરવામાં આવે છે.

નાયબ પોલીસ અધિક્ષક, સ્ટેટ સાયબર ક્રાઇમ સેલ, સીઆઈડી ક્રાઇમ, ગાંધીનગર નાઓએ વધુમાં જણાવેલ છે કે, હાલના અરજદારશ્રી મેર અરવિંદકુમાર મસરીભાઈનાઓ સાથે સાયબર ક્રાઇમનો બનાવ બનેલ હતો. જેમાં અરજદારની બેંક HDFC Bank ના ખાતા નંબર 50100208401767 માંથી રૂ. ૭,૦૦૦/- ઉપડી ગયેલ હતા. જે બાબતે અરજદારે સાયબર ક્રાઇમ હેલ્પલાઇન નંબર ૧૦૦/૧૯૩૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને પોતાની ફરિયાદ નોંધાવેલ હતી. જે ફરિયાદ આધારે અરજદારને ટિકિટ નં. 31104230044836 આપવામાં આવેલ. આ અરજદારની ફરિયાદ આધારે સાયબર ક્રાઇમ સેલ સીઆઈડી ક્રાઇમ દ્વારા અરજદારના ઉપરોક્ત ખાતામાંથી ગયેલ નાણાં પૈકી સામાવાળા શંકાસ્પદ બેંક State Bank of India ના ખાતા નં. 31316038787 માં તેઓના ગયેલ નાણાં પૈકી ૭૦૦૦/- રૂપિયા સી.આર.પી.સી. કલમ-૧૦૨ મુજબ ફીઝ કરાવેલ છે. જે નાણાં પાછા મેળવવા માટે અરજદારશ્રીએ આપ નામદાર સાહેબની કોર્ટમાં અરજી કરેલ હોય અને તે સારૂ તેઓનો અભિપ્રાય માંગેલ છે. જે બાબતે તેઓએ જણાવેલ છે કે, અરજદારશ્રીનાઓના સામાવાળા શંકાસ્પદ બેંક State Bank of India ના ખાતા નં. 31316038787 માં તેઓના ગયેલ નાણાં પૈકી ૭૦૦૦/- રૂપિયા ફીઝ થયેલ છે. જે સદર બેંક ખાતા બનાવટી હોવાનું જણાયેલ

છે તથા સદરહુ ખાતું સીઝ કર્યા બાદ ખાતેદાર અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ ખાતું સીઝ કર્યા બાબતે તેઓ (પોલીસ) સમક્ષ કોઈ વાંધા તકરાર લીધેલ નથી. જેથી તે રૂપિયા અરજદારશ્રીને પાછા આપવા તેઓનો અભિપ્રાય થાય છે.

સદર કામે અરજી સાથે રજૂ કરવામાં આવેલ બેંક પેપર્સની નકલ ધ્યાને લેતાં તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા રજૂ કરવામાં આવેલ અભિપ્રાય તથા તેને લગત કાગળો ધ્યાને લેતાં તે હકીકત સ્પષ્ટ થાય છે કે હાલના અરજદારના બેંક HDFC Bank ના ખાતા નંબર 50100208401767 માંથી ૭,૦૦૦/- રૂપિયા ઉપડી ગયેલ. તેમજ સદર નાણાં શંકાસ્પદ બેંક State Bank of India ના ખાતા નં. 31316038787 માં ગયેલ હોય અરજદાર દ્વારા સાયબર ક્રાઈમ હેલ્પ લાઈન નંબર ૧૦૦/૧૯૩૦ નંબર ઉપર કોલ કરીને ફરિયાદ નોંધાવેલ હતી. જે ફરિયાદ તા. ૧૪/૦૪/૨૦૨૩ ના રોજ 31104230044836 ટીકીટ નંબર થી નોંધાયેલ હતી. આમ, સદર હકીકત ધ્યાને લેતાં અરજદારના ઉપર જણાવ્યા મુજબના ખાતામાંથી નાણાં ઉપડી ગયેલ હોવાનું તથા શંકાસ્પદ બેંકના ખાતામાં ટ્રાન્સફર થયાનું હાલના તબક્કે સ્પષ્ટ જણાઈ આવે છે. તદઉપરાંત રેકર્ડ પરની હકીકત ધ્યાને લેતાં હાલના કામે આજદીન સુધી કોઈ એક્સાઈઆર થયેલ હોય કે હાલના કામે કોઈની ધરપકડ કરવામાં આવેલ હોય તેમ જણાઈ આવતું નથી. તેમજ બનાવ બન્યે આટલો લાંબો સમય પસાર થયેલ હોવા છતાં આજદીન સુધી અરજદાર સિવાય અન્ય કોઈએ સદર નાણાં અત્રેની અદાલત સમક્ષ માંગણી કરતી કોઈ અરજી કરેલ નથી. તદઉપરાંત તપાસ કરનાર અમલદારનો અભિપ્રાય ધ્યાને લેતાં તેઓ સમક્ષ પણ કોઈએ આ નાણાંની માંગણી કરેલ હોય તેમ જણાતું નથી. તેમજ તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા સદર બેંક ખાતા બનાવટી હોવાનું જણાવેલું છે તથા સદરહુ ખાતું સીઝ કર્યા બાદ ખાતેદાર અથવા તો અન્ય કોઈ વ્યક્તિએ ખાતું સીઝ કર્યા બાબતે તેઓ (પોલીસ) સમક્ષ કોઈ વાંધા તકરાર લીધેલ નથી. જેથી તપાસ કરનાર અમલદાર દ્વારા સદર નાણાં અરજદારશ્રીને પાછા આપવા સ્પષ્ટ અભિપ્રાય આપેલ છે. જેથી અત્રેની અદાલતના માનવા મુજબ હાલના અરજદાર સદર નાણાંનો કબજો મેળવવા હકકદાર હોવાનું જણાય છે.

આ તબક્કે સદર નાણાં પરત આપવા બાબતે અત્રેની અદાલતની સત્તા હકૂમત જોતાં ફોજદારી કાર્યરીતી અધિનિયમની કલમ-૪૫૭ માં નીચે મુજબ જોગવાઈ કરવામાં આવેલ છે.

457. Procedure by police upon seizure of property.

(1) Whenever the seizure of property by any police officer is reported to a Magistrate under the provisions of this Code, and such property is not produced before a Criminal Court during an inquiry or trial, the

Magistrate may make such order as he thinks fit respecting the disposal of such property or the delivery of such property to the person entitled to the possession thereof, or if such person cannot be ascertained, respecting the custody and production of such property.

(2) If the person so entitled is known, the Magistrate may order the property to be delivered to him on such conditions (if any) as the Magistrate thinks fit and if such person is unknown, the Magistrate may detain it and shall, in such case, issue a proclamation specifying the articles of which such property consists, and requiring any person who may have a claim thereto, to appear before him and establish his claim within six months from the date of such proclamation.

આમ, ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ-૪૫૭(૧) માં જણાવ્યા મુજબ જ્યારે કોઈપણ પોલીસ અધિકારી દ્વારા મિલકતની જપ્તીની જાણ મેજિસ્ટ્રેટને કરવામાં આવે અને તપાસ દરમિયાન આવી મિલકત અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવામાં આવેલ ન હોય ત્યારે મેજિસ્ટ્રેટને આવી મિલકતના નિકાલ અથવા તો કબજા બાબતે યોગ્ય લાગે તેવો હુકમ કરવાની સત્તા આપવામાં આવેલ છે. તદઉપરાંત નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ દ્વારા ગોવિંદભાઈ તેજાભાઈ બારીયા વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૧(૨) જીએલએચ ૭૨૬ ના કેસમાં પેરા નં. (૯.૨), (૧૦) તથા (૨૨) માં પણ નીચે મુજબ ઠરાવેલ છે.

(9.2) Shri Pandya has cited so many authorities with regard to legal possession of Sec. 451 and Sec. 452 of [Cr.P.C.](#) Here in this case owner lodged a complaint in the police station for which offence has been registered for theft having been committed in respect of two vehicles. That two vehicles have been found from the possession of the purchaser but at the same time the Investigating Officer has come to a conclusion that complainant has filed a false case and therefore muddamal vehicles are seized during the course of the police investigation and Investigating Officer has reported about such seizure of two vehicles, from the purchaser to the Court and therefore Sec. 457 of [Cr.P.C.](#) will be applicable. In no case Sec. 451 [Cr.P.C.](#) will be applicable to this case. Sec. 457 of [Cr.P.C.](#) reads as follows:

"Sec. 457 Procedure by police upon seizure of property:

(1) Whenever the seizure of property by any police officer is reported to a Magistrate under the provisions of this Code, and such property is not produced before a Criminal Court during an inquiry of trial, the Magistrate may make such order as he thinks fit respecting the disposal of such property or the delivery of such property to the person entitled to the possession thereof, or if such person cannot be ascertained, respecting the custody and production of such property."

(2) If the person so entitled is known, the Magistrate may order the property to be delivered to him on such conditions (if any) as the Magistrate thinks fit and if such person is unknown, the Magistrate may detain it and shall, in such case, issue a proclamation specifying the articles of which such property consists, and requiring any person who may have a claim thereto, to appear before him and establish his claim within six months from the date of such proclamation."

10. On reading aforesaid section, it is crystal clear that words "may make such order as he thinks fit" are of much importance. When word 'may' is used discretion has been given to the learned Magistrate, of course that discretion is to be exercised judicially keeping in mind the well settled principles of law. The words "to the person entitled to the possession thereof" are also important and relevant. From the papers if the learned Magistrate has come to a conclusion that particular person is entitled to the possession of the vehicles then he can pass the order directing the muddamal article to be handed over to that person.

From record it appears that the purchaser has paid Rs.3,10,000/- to the owner of the vehicles and society was knowing about the fact that owner has already sold vehicles to purchaser.

22. As discussed earlier, when the learned Magistrate has followed the decision of this Court, in Hussain Amibhai Qureshi (Supra), it cannot be said that he has passed an order contrary to well settled legal position with regard to return of muddamal articles under Sec. 457 of [Cr.P.C.](#) pending the inquiry.

આમ, ઉપર ચર્ચા કર્યા મુજબ સદર કેસની તમામ હકીકત, સંજોગો તથા રજૂ દસ્તાવેજો ધ્યાને લેતાં સદર નાણાં બેંકમાં જમા હોય તેથી સદર રોકડ રકમના દર તેમજ સીરીયલ નંબર બાબતનો પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થતો નથી. તેમજ ભવિષ્યે પણ મુદામાલની ઓળખ બાબતની કોઈ તકરાર કે પ્રશ્ન ઉપસ્થિત થાય તેમ નથી. વધુમાં, નામદાર સુપ્રિમ કોર્ટ દ્વારા સુંદરભાઈ અંબાલાલ દેસાઈ વિ. ગુજરાત રાજ્ય, ૨૦૦૩(૧) જી. એલ. એચ. પાના નંબર ૩૦૭ ના ચુકાદામાં પ્રસ્થાપિત સિદ્ધાંતો ધ્યાને લેતાં પણ ઉપરોક્ત જણાવેલ કારણોસર હાલની અરજી મંજૂર કરવા પાત્ર જણાતી હોય ન્યાયના વિશાળ હિતમાં નીચે મુજબનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

-:: હુકમ ::-

અરજદારની અરજી આથી ફોજદારી કાર્યરીતિ અધિનિયમની કલમ-૪૫૭ હેઠળ આથી મંજૂર કરવામાં આવે છે.

સદર ગુન્હાના કામે સીઝ કરવામાં આવેલ રોકડ રકમ રૂ. ૭૦૦૦/- પુરા દોઢી રકમના જાત જામીન(બોન્ડ) તથા તેટલી જ રકમના સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેથી જે તે ખાતાધારકનું વેરીફાઈ કરી ખાતાધારકને આ કેસના આખરી નિકાલ સુધી નીચેની શરતોને આધિન વચગાળાની કસ્ટડી સ્વરૂપે પરત સોંપવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે.

વધુમાં, હુકમ કરવામાં આવે છે કે, હુકમ મુજબના જાત જામીન (બોન્ડ) તથા સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેથી પોલીસ અધિકારી દ્વારા તે મતલબની જાણ તથા સદર હુકમની જાણ જે તે બેંકને કરવી તેમજ State Bank of India ને હુકમ કરવામાં આવે છે કે, તેઓને પોલીસ અધિકારી દ્વારા અરજદારે હુકમ મુજબના જાત જામીન(બોન્ડ) તથા સધ્ધર જામીન પોલીસ સ્ટેશનમાં આપેલ હોવાની તથા સદર હુકમની જાણ મળ્યેથી દિન-૧૦ માં તેમની બેંકમાંના એકાઉન્ટ નં. 31316038787 માં અરજદારના જે રૂ. ૭૦૦૦/- રૂપિયા જમા છે તે રકમ HDFC Bank ના એકાઉન્ટ નંબર 50100208401767 માં જમા કરાવી તેની જાણ અત્રેની અદાલતને તથા લગત પોલીસ સ્ટેશનને કરવી.

શરતો :-

- (૧) અત્રેની અદાલત જ્યારે ફરમાવે ત્યારે અરજદારે આ નાણાં અદાલત સમક્ષ રજૂ કરવાના રહેશે.
- (૨) ઉપરોક્ત ખાતાધારક વ્યક્તિ કે અન્ય કોઈ વ્યક્તિ સદર નાણાં પર કલેઈમ કરે અને પોતાનો હક્ક/હિત પુરવાર કરે તેવા સંજોગોમાં અરજદારે સદર રકમ પરત કરવાની રહેશે.
- (૩) આ કેસનો આખરી નિકાલ ન થાય ત્યાં સુધી અરજદારે સદર મુદ્દામાલ રોકડ નાણાં અન્ય કોઈને ગીરો, બક્ષીસ કે અન્ય કોઈ રીતે ટ્રાન્સફર કરવા, કરાવવા નહીં.
- (૪) સદર મુદ્દામાલ રકમનો કોઈ ગુન્હાહીત કામે ઉપયોગ કરવો/કરાવવો નહીં.
- (૫) કોઈપણ શરતનો ભંગ થયેથી હાલનો વચગાળાનો હુકમ આપોઆપ રદ ગણાશે તથા મુદ્દામાલ રોકડ રકમ ફરીથી જપ્ત થવાને પાત્ર રહેશે તથા બોન્ડ અને જામીનગીરીની રકમ પણ વસુલ કરવાને પાત્ર રહેશે.
- (૬) સદર હુકમની યાદી માત્ર અરજદારને આપવી.

હુકમ આજ તા. ૦૯^{મી} માહે-સપ્ટેમ્બર, સને-૨૦૨૩ ના રોજ સ્પેશીયલ સીટીંગમાં વાંચી, સંભળાવી મારી સહી કરી જાહેર કર્યો.

સ્થળ : વેરાવળ.

તારીખ : ૦૯/૦૯/૨૦૨૩

(અલારખા અલીભાઈ રૂંઝા)
ચીફ જ્યુડીશીયલ મેજિસ્ટ્રેટ,
ગીર-સોમનાથ, મુ. વેરાવળ.
(કોડ નં. જજે૦૧૧૫૦)